

Kilise Takvimi ve Liturjik İbadet üzerine-I

Kilise Takvimi / Litürjik İbadet

The Book of Common Prayer
Additional Alternative Lectionary
Alternative Service Book
Common Lectionary

Önsöz

Bu çalışmayı bitirmem her ne kadar dört yıllık bir süreyi almış olsa da aslında içindeki kısımların çoğu benim Presbiteryen Kilisesindeki hizmetimin bu güne kadar olan kısmı ile ilgilidir. Kilisede hizmetim boyunca kullandığımız programları, yaptığımız hazırlıkları geriye dönük olarak toplamak ve bir düzen içinde bir araya getirmek oldukça zor oldu.

Ancak çalışmayı yapmaktaki amacım HRİSTİYAN ibadetinin zenginliğinin ortaya konması idi. Böylece Kiliselerin kendi ibadet zenginliklerinin hepsini bir arada görebilecekleri bir çalışma yapmak, bu şekilde kiliselerin ibadet düzenlemelerine katkıda bulunmak ve Hristiyan ibadetinin eşsiz farklılığını araştırmak isteyenlerin gözleri önüne bu gerçeği sergileme amacı benim için yeterince güçlü bir motivasyon oldu. Diğer yandan da bir gün bütün kiliselerin günde üç vakit ibadete açık olduğu günleri görebilme arzum bu çalışmayı bitirebilmemde bana yardımcı güç oldu.

Bütün Kiliselerce ortak kullanılabilecek bir şekilde hazırlanmış olan Kilise Takvimi ibadet için yılın farklı zamanlarında farklı kiliselerle bir araya gelerek daha büyük bir cemaat kalabalığı ile ibadet yapma imkanı da tanır. Bu anlamda Kilise Takvimi Ekümenik girişimleri cesaretlendirir. Diğer yandan Kiliseye Müjde'yi yayma hizmetinde Tanrı Sözü'nü düzenli bir bütünlük içinde duyurabilme kolaylığı sağlar.

Kilise Takvimi sadece Kilisede kullanmak için değil, kişisel ibadetler için de faydalı bir rehberdir. Eğer hem kilisede toplu halde hem de kişisel olarak tek başımıza ya da evimizde ailemizle birlikte **“tapınma”** yaşamlarda fark yaratan bir şey olacaksa, **“tapınma”** inananlarının hayatının en özel ve heyecanlı bölümünü oluşturması gerekliyse, o zaman tapınma hayatımızda eksik kalan, yanlış olan, zayıf kalan bir şey var mı diye kendimizi gözden geçirmemiz yerinde olacaktır. İşte, bu çalışma da bu amaca hizmet etmek içindir.

Ülkemizin bütün cemaatlerine tapınmayı teşvik eden bir bereket olması dilerim.

Saygılarımla,
Rev. İlhan Keskinöz

Bu çalışmanın amacı:

- Kilise Takvimine dair bilinmeyenlerin anlaşılması,

- Kilise Takviminin amacının iyi anlaşılması ve bu yolla doğru bir şekilde kullanımının anlaşılması,
- Hristiyan İbadetinin ve tarihsel olarak birikmiş kilise kültürünün zenginliğinin ortaya çıkarılması, bütün bunların kiliselerin kullanımına hazır hale getirilmesi,
- Kilise önderlerinin ibadet ve kilisesel uygulamalarında yardımcı bir kaynak kitabı olması,
- toplu veya bireysel tapınma ve dua hayatında inananların Kutsal Kitap'ta daha donanımlı bir şekilde bina edilmesi,
- Kilisenin ibadet hayatının daha müjdecî bir hale getirilmesi,
- Kilise ibadetinde Kelam okumalarının bir mesaj bütünlüğü içinde halka sunulabilmesi,
- Kilisesel uygulamaların nedeninin ve kaynağının açıklığa kavuşması,
- Vaaz hazırlayan, ibadet ve dua programları yapan kişilerin bilgi ve birikimlerini daha akademik bir düzeyde başkalarına aktarabilmeleri,
- kiliselerce yeni dua kitapları, yeni dua programlarının hazırlanmasına zemin oluşması, ibadet düzenlerinin Kelamın derinliğini açığa çıkarabilecek şekilde yenilenebilmesi,
- bir Kilise ibadetinde okumalar dahil, ibadetin tamamını oluşturan unsurların Kutsal Yazılarla birlikte akılda kalıcı bir şekilde cemaate verilebilmesi ve bu yolla inananların akıllarını ve yüreklerini gündelik yaşamın içinde Tanrı Sözü ile daha fazla meşgul tutma pratiklerini güçlendirebilmeleri,
- Hristiyan kişilere, ruhani hayatlarının olabilecek en yüksek bir seviyeye çıkarılmasında Kutsal Kitap merkezli pratiklerin öğretilmesine ve keşfedilmesine yardımcı olunabilmesi,
- Türk Hristiyan Liturjisinin oluşumuna altyapı hazırlanması,
- bütün bu gerekçelerin bütünlüğünde inananların Tanrı ile olan ilişkisinin [dolayısı ile Tanrı halkı ile] güçlenmesi ve sevinçli bir şekilde devam edebilmesi,
- İbadet hayatın boyunca tekrar ve tekrar Kutsal Yazıların referans gösterildiği Kilise Takvimi ile tapınma merkezli bir müjdeleme yolunun güçlenmesi,
- Kilise ibadeti içindeki uygulamaların Kutsal Kitap'taki yerinin ve tarih boyunca kilisenin bunları nasıl kullandığının anlaşılması yoluyla bilinçli bir ibadet kavramının oluşması ve gelecek kuşaklara aktarılması
- Hristiyanların Kutsal Kitap ayetlerini yürek dualarının ve tapınışlarının bir gerçeği yaparak Kelamın yüreklere yazılması ve yaşamların radikal bir şekilde Tanrı Sözüne tutsak hale getirilmesi,
- Kelam ve Mesih merkezli bir dua lisanının yerleşmesi,
- Kutsal Yazıların bütünlüğünün gözler önüne daha güçlü serilmesi,
- Yılın belirli zamanlarında farklı kiliselerin birlikte dua, ruhani paydaşlık ve ilişki için bir araya gelmelerinin sağlanabilmesi ve bu yolla kiliseler arası ilişkilerin güçlendirilmesi,

Söz Hizmeti...

Vaaz bir söz hizmetidir.

Kutsal Kitap çalışması bir söz hizmetidir.

Müjde'nin duyurulması (müjdeleme –sözün yayılması) ve savunulması (apoloji) bir söz hizmetidir...

Söz hizmetinde görevlendirilecek kişinin hazırlanması da ayrı bir söz hizmetidir. Çünkü bu görevli yere ve zamana göre bereketlemeleri yapacak şekilde donatılmak üzere Tanrısal Sözün eğitiminden geçer.

Söz Hizmeti, Sözün hizmetkarını bina eder. Sözün hizmetkarı olmak önemlidir, öyleyse Söz'ün kendisi çok daha önemlidir.

Her türlü söz hizmetinin kaynağı kilisenin olağan toplantılarıdır. Her türlü söz hizmeti kilisenin Kutsal Yazılar'ın Tanrı'nın kutsal sözü olarak okunduğu olağan kilisenin toplantılarından beslenir.

I. Kilise Takvimi Üzerine

Giriş

Hristiyan Yılı ya da Takviminin kökenleri erken kiliseye dayanmaktadır. Birinci ve ikinci yüzyıl kadar erken dönemlerde bile cemaatin tapınması ve Rab İsa Mesih'in hatırlanması için, İncil'in belirli bölümlerinin içerdiği önem konusunda, belli bir seviyeye kadar bölgesel uzlaşmalara varmışlardı. İznik Konsülü öncesi Hristiyan takvimi, her sene tekrarlanan iki adet bayramı içermekteydi: Paskalya ve Pentikost. Bu bayramlar, her hafta gerçekleşen Rab'bin Sofrası kutlamasına ek olarak gerçekleşmekteydi. Bu bayramların her ikisi de Yahudilerin Fısh ve Pentikost bayramlarından türetilmişlerdi, aralarındaki fark bu kutlamaların en yakın Pazar gününe alınmış olmasıydı. Paskalya, İsa'nın işlerinin ve ölümünün aklayıcı doğasının hatırlandığı bir zamandı. Paskalya'nın Yahudilerdeki karşılığı ise, Tanrı'nın İsrail ulusunu Mısır halkından kurtuluşunun kutlaması olarak gerçekleşen Fısh bayramıdır. Pentikost, Erken Kilise döneminde Kutsal Ruh'un kiliseye dökülmesinin kutlanmasıydı. Bu kutlama, aynı zamanda Kilisenin, kendisini Yeni Ahit halkı olarak beyan edişini güçlendirdiği bir bayram olmuştur. Bu da Musa'nın Antlaşmasının Sina dağında verilmesiyle somutlaşmasının hatırlanmasına dair Yahudi Pentikost Bayramının karşılığıdır.

Dördüncü yüzyılın ortalarında (M.S. 354) Roma'daki kilise Rab'bin doğumunu kutlamak amacıyla yıllık bir bayram tesis etmiştir. M.S. 430 senesine gelindiğinde bu görenek İstanbul, Antakya, İskenderiye ve Yeruşalim kiliseleri tarafından da benimsenmişti. Doğu kiliseleri bu kutlamaya, O'nun Kendisini Beyan Etmesinin Bayramı anlamına gelen "**Epifani**" ismini vermişlerdi. Epifani, Doğu kiliseleri tarafından 6 Ocak'ta kutlanılmaktaydı. Ancak kısa bir süre içerisinde, vaftiz olması, bilgelerin İsa'yı ziyareti ve Kana köyündeki düğün gibi İsa Mesih'in kendisini açıklamasını da kapsamı için uzatılmıştı. Dördüncü yüzyıla gelindiğinde Hristiyan takvimine yeni eklemeler oldu. Paskalya bayramı, İsa'nın ölümünün önemli unsurları olan Ölüm Pazarı, Kutsal Cumartesi ve Kutsal Cuma'yı kapsamı için uzatılmıştı. Bir başka önemli gelişme ise yeni imanlıların kendilerini vaftiz için hazırladıkları Paskalya öncesi dönem ile ilgili yaşanmıştır. Kutsal Hafta boyunca oruç tutmak, her yeni imanlı için vaftiz edilecekleri Paskalya bayramından önce kabul edilen özel bir disiplindi.

Dördüncü yüzyıl boyunca cemaatin tümü, Paskalya kutlamasına hazırlanma konusunda bir fırsat olarak hem oruca hem de yeni imanlıların hazırlanmasına katılım konularında teşvik edilmekteydiler. Bu uygulama daha çok kabul görmeye başladıkça, hazırlanma ve oruç tutma dönemi daha çok katılımın kolaylaşması için 40 güne uzatılmıştır. Bu kırk günlük dönem (Alçalış Dönemi -Lent) Paskalyadan önceki döneminin temelini teşkil etmiştir. Altıncı yüzyıla gelindiğinde bu hazırlık dönemi, 40 günlük oruç ve çölde deneme olaylarını baz alarak, İsa'nın haça hazırlandığı dönem ile bağdaştırılmıştır. Alçalış Dönemi döneminin başlatan Kül Çarşambası altıncı yüzyıla doğru belirginleşmiştir (Gaul'da başlamıştır). Bu günde tövbe işareti olarak külden bir haç simgesi alınlara sürülmekteydi. Bu uygulama ilk olarak yöresel din adamlarının "zararlı günahkarlar" olarak belirlediği kişiler için uygulanmaya başlansa da çok kısa bir sürede İngiltere'den Roma'ya kadar yayılmış ve cemaatin tümü tarafından benimsenip her imanlı bu haçı alına sürmeye başlamıştır. Paskalya öncesi kırk günlük hazırlanma dönemini temsil eden Alçalış Dönemine paralel olarak Batı kiliselerinde de Epifany ya da Noel bayramından önce gerçekleştirilen 40 günlük oruç ve hazırlık dönemi olarak geçen dönem İspanyol kiliseleri içinde gelişmiştir. Batı kiliselerinin bu uygulaması Doğu kiliselerinde aynı muameleyi görememesine rağmen büyük kitleler Epifani kutlamasından önce çeşitli uzunluklarda oruç tutulmayı alışkanlık haline getirmiştir.

Çağımızın Hıristiyan takviminin bütün unsurlarının temelleri dördüncü yüzyılda oluşturulmuş olan takvime dayanmaktadır. Geleneksel olarak bu takvim iki grup anmanın tekrar etmesinden teşkil olmaktadır: Rab'bin Doğumu ile ilgili olan (Hazırlık Dönemi-Kutlu Doğuş-Epifani) ve Rab'bin Ölümü ile ilgili olan (Alçalış Dönemi-Diriliş Dönemi-Pentikost Dönemi) iki dönem. Bu iki dönem Kutlu Doğuş ve Diriliş Dönemleri olarak adlandırılmaktadır. Kilise Takviminde bütün bir sene aslında İznik Konsülü öncesi takviminde iki bayramlar -Pascha (Diriliş ve Yükseliş) ve Pentikost- ile tamamlanmaktadır. Hristiyan Dini Yılı (Kilise Yılı) başlatmak için Paskalya ya da Epifani başta olmak üzere bir çok öneriler olmuş olsa da, hem mantık yönünden hem de alışkanlık yönünden kabul edilen, İncil'in anlatımının başlangıç noktası olan, Kutlu Doğuş Döneminden önceki dördüncü Pazar günü başlayan Hazırlık (Advent) Dönemi Kilise Yılı'nın başlangıcı olmuştur.

Kilise Takvimi Kutsal Kitap Okumalar Düzeni (The Lectionary) haftalık [bazen günlük] ayının odak noktasının belirginleşmesi için düzenli bir Kutsal Kitap okuma çalışmasıdır. Erken Kilise böyle bir uygulama ile Yahudilerin sinagogda Tevrat'ı düzenli bir sıra halinde okuma uygulamasını devam ettirdikleri düşünülmektedir (Luka 4:16-17). Yahudilerin Sinagog Okuma Düzeni her Şabat günü için bir Tevrat'tan (Pentateuch) bir de Peygamberler'den okuma sırası içerdiğine dair çeşitli deliller mevcuttur (Elçilerin İşleri 13:15). Luka'nın, İsa'nın Nasıra sinagogunda başına gelenlere dair olan aktarıma baktığımızda İsa'nın, Peygamberler'den kendi kısmına düşen bölümü okuduğunu anlayacaklarını farz etmiş olması büyük bir olasılıktır. Sinagog Okuma Düzeni iki temel okuma arasında bir de Mezmurların Okunmasını (söylenmesini -*Psalmody*) içermektedir.

Dördüncü yüzyılın sonuna gelindiğinde Erken Kilise'nin Okuma Düzenini geliştirdiğini görmekteyiz. Kilisenin Kelam Okumaları Düzeni Yahudilerinkilerin aksine önem sırasına göre azalan bir düzende dizilmemiştir. Tam aksine hem önem sırasına göre hem de kabaca da olsa kronolojik açıdan artan bir düzen sergilemiştir. Her ayın için okunan ayet sayısında farklılıklar olmasına rağmen kilisenin kullandığı bu eski Okuma Düzenlerinde üçlü bir uygulama göze çarpmaktadır: ilk olarak Eski Ahit sonra Mektuplar en son bir kural olarak İncil'in ilk dört kitabına ait ayetler okunurdu.

Kilise Kutsal Kitap Okumalar Düzeni belirli bir özelliği olmayan Pazar günleri için *lectio continua* isimli genel prensibe uyarlardı (Eski Antlaşma'dan, Mektuplardan ve İncil'in ilk dört kitabından birisi). Bu kitapların içindeki ayetler belli bir zaman dilimi içerisinde ardışık bir biçimde okunurlardı. Böylece bütün cemaat bütün kitapları derinlemesine öğrenmiş olurdu. Bazı Mektuplar'da olacağı gibi kısa kitap seçildiği zaman arkasından gelen ve tüm seriyi içeren Mektuplar beraber ele alınırlardı. Bu uygulama cemaatin bütün Kutsal Metinleri öğrenmesini garanti altına almak için yürütülmekteydi. Bu uygulama aynı zamanda cemaatin, bir liderin kişisel tercihi yüzünden bazı kitapları diğerlerinden daha fazla ya da kısmen öğrenmelerini, bazıları hakkında da hiç bilgi sahibi olmamalarını ve benzeri olumsuz durumları engellemekteydi. Bu uygulama doğrultusunda Erken Kilise, bir senelik ayinleri kapsayacak şekilde yıllık bir Okuma Düzeni geliştirmişti. Cemaatin Kutsal Kitap'ın tümünün eğitimini almalarına dair bir kaygı içeren bu uygulamalar bir sene içerisinde Kutsal Kitap'ın tümünün cemaate yeterince ulaştırılmadığının sonucuna varılmaya başlandıktan sonra Okuma Düzeni iki ya da üç seneye çıkartılarak Kutsal Metinlerin daha derin bir eğitiminin verilmesi amaçlanmıştır.

Beşinci yüzyılda kilisenin çeşitli bayramları ve anma günlerini çeşitli ayetler ile ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu özel ayetler ilk olarak sadece orijinal takvimdeki bayramlar olan Paskalya ve Pentikost için kullanılmaktaydı. Kısa bir süre sonra Alçalış Dönemi, Diriliş Dönemi, Hazırlık ya da Kutlu Doğuş gibi günler için de bazı ayetler tahsis edilmeye başlandı. Böylece bayramlar ile Kutsal Kitap Okuma Düzeninin bir biri ile ilişkilendirilmesi edilmesi günümüzün Kilise Takvimi Okumalar Düzeninin atası olmuştur.

Lutheran, Roman Katolik ve Anglikan Kilise Okuma Düzenleri ile ortak dualarda 9. yüzyıldan önce standartlaşmış olan metinler temel alınarak kullanılmaya başlanmıştır. Reformcuların Rab'bin Söz'ünün kullanılmasını ön plana çıkarmaları ile Kilise Takvimi Okuma Düzeni kullanımı artmıştır. Ancak her reformcu kendi takvim okumalarını düzenlemeye çalışmaktan geri kalmamıştır.

Roma Katolik kilisesinin *Missale Romanum* isimli Okuma Düzeni Batı kiliselerince bugün standartlaştırılmış olan Okuma Düzenlerinin temelini oluşturmuştur. *Missale Romanum* Roma Katolik kilisesi tarafından 1969 senesine kadar kullanılmıştır. Vatikan II. Konsülü, *Ordo Lectionum Missae adında üç senelik bir okuma düzenini ön görmüştür. Günümüzün Presbiteryen (1970), Episkopal (1970, 1976), Lutheran*

(1973, 1978), ve *Methodist* (1979, 1992) okuma düzenleri bunun üzerine bina edilmiştir.

I/1. Kilise Takvimi Ne Demek?

Özet olarak şunu söyleyebiliriz: Kilise Takvimi ile Mesih'in yeryüzünde belirmesinden, hizmeti, ölümü, diriliş ve yükselişi dahil olmak üzere Kutsal Ruh'un gelişine ve bundan sonraki zamana yeniden girer ve böylece bütün bu dönem boyunca olan Mesih'in hizmet ve öğretisine bir düzen içinde bakmış oluruz. Bütün bunları yaparken Tanrı'nın Eski Ahit boyunca kendini açıkladığını, emirlerini, vaatlerini ve yasaklarını bir bütünlük içinde görür ve Yeni Ahit'in öğretisinin Eski Ahit ile olan bütünlüğüne tekrar ve tekrar tanık oluruz. **Peki, Böyle Bir Düzenleme Niçin Gerekli Olsun?** Çünkü Yeni Ahit'te bütün bunları bir sıra düzeni içinde görmekteyiz. Örneğin, Mesih İsa dağda görünümü değişene kadar olan süre içinde genelde Mesih olduğunu gizli tutar. Ancak bundan sonra Yeruslüm'e doğru yolculuğa başlar ve **acı çekip ölmek için geldiğini vurgular.**

Özetle Kilise Takvimin izlediği sıralamaya bakarsak; Hazırlık Dönemi (**Advent**) ile İsa Mesih'in aramıza gelişine değinirken aslında hazırlandığımız şey kendimizin yenilenmesidir: *Mesih'in aramıza tekrar gelişine hazır mıyız?* Kutlu Doğuş (**Christmas**) aslında bir doğuşun hatırlanmasından öte Tanrı'nın bizimle olmasının - İmanuel (Tanrı bizimle)- kutlanmasıdır. Böylece Tanrı halkı bu günden itibaren Mesih'teki yeniden doğuşunu hatırlar ve buna sahip çıkmaya teşvik edilir. Epifani (Açıklanış) Dönemi (**Epiphany**) boyunca Mesih İsa'nın vaftizini, havarileri ve diğer öğrencileri çağırmasını, öğretiş ve iyileştirme mucizelerini okuruz. Böylece kilise kendi hizmetini yeniden gözden geçirir. Kutsal Yazılar boyunca vaat edilen Mesih'in kurtarıcı işi açıklık kazanır ve buna bağlı olarak da bizlerin "Hristiyan" kimliği güçlü bir şekilde ortaya çıkar. Alçalış Dönemi (**Lent**) tövbe ve pişmanlık dirilişe hazırlandığımız bir dönemdir. Bu dönem Mesih'teki kararımızı gözden geçirme ve adanmışlığımızı yenileme dönemidir. Diriliş (Paskalya) Dönemi (**Easter**) İsa Mesih'in dirilişinin ve bunun pek çok tanık tarafından görülmesinin kutlandığı bir dönemdir (Pentikosta kadar devam eder). Pentikost Dönemi (**Pentecost**) Kutsal Ruh armağanının verilmesi ve bugünkü Hristiyan Kilisesinin doğuşuna değinir. Bu dönemin Kutsal Kitap okumaları bizlere İsa Mesih'in gücünü somut bir şekilde gösterir. Böylece Mesih'in Bedeni olan Kilisenin bir parçası olmanın bizler için ifade ettiği anlam üzerinde düşünürüz; böylece O'nun işinin aracılığımızla (kilise) dünyamıza taşınması ve çağrılmış olduğumuz Mesih'e tanıklık hizmetinin gerekli kıldığı birbirimizi sevmeyi, başkalarını sevip ve onlara hizmet etmeyi, her şeyde adaletli olmayı ve esenliği aramayı öğrendiğimiz ve bütün bunları pratik etmeye çalışmanın gerekliliğini vurgularız. Pentikost ile farklı kültürlerden, farklı dillerden gelen ulusların Mesih'te bir oluşu, ölümden yaşama geçişimiz, Kutsal Ruh'un bizlere bağışladığı armağan ve meyvenin geçmişte peygamberler ve elçilerle bildirilen Tanrı Sözü'nün alçakgönüllü bir şekilde Tanrı halkına ve dünyaya hizmetimiz için gereken donanıma sahip olduğumuzu hatırlarız.

Romalılar 5: 2 içinde bulunduğumuz bu lütfâ Mesih aracılığıyla, imanla kavuştuk ve **Tanrı'nın yüceliğine erişmek umuduyla** övünüyoruz.

Romalılar 12: 12 **Umudunuzla sevinin. Sıkıntıya dayanın. Kendinizi duaya verin.**

Romalılar 15: 4 Önceden ne yazıldıysa, bize öğretmek için, **sabırla ve Kutsal Yazılar'ın verdiği cesaretle umudumuz olsun diye yazıldı.**

Romalılar 1: 27 Tanrı kutsallarına bu sırrın uluslar arasında ne denli yüce ve zengin olduğunu bildirmek istedi. Bu sırrın özü şudur: **Mesih içinizedir. Bu da size yüceliğe kavuşma umudunu veriyor.**

Bu ayetlerde Hristiyanların bu dünyada dua, dayanma gücü, sabır ve cesaret içinde bir umuda sahip olduklarını vurguluyor. Bu noktadan hareketle bu dünyadaki geçici olan yolculuğumuzun bir bekleyiş içerisinde olduğunu görüyoruz:

Titus Mektubu bu umudumuzu ve bekleyişimizi açıklığa kavuşturuyor:

Titus 2:13 Bu arada, **mübarek ümidimizin gerçekleşmesini**, ulu Tanrı ve Kurtarıcımız İsa Mesih'in yücelik içinde gelmesini **bekliyoruz.**

Öyleyse bütün adımlarını ya da hatırlama duraklarını göz önüne aldığımızda Kilise Takvimi Mesih'in yücelik ve görkem içinde gelişine olan beklentimizi tekrar ve tekrar bize hatırlatıp, Mesih'in ikinci gelişine olan umudumuzu yeniler. Mesih'in tekrar gelişi için olan umut ve beklentilerimizi en üst noktada tutmamıza yardımcı olur.

I/2. Kilise Takvimi Kullanmak

Kutsal Yazılardan İsa Mesih'in Nasıra'daki Sinagokta aynı şekilde Yahudi takvimine göre bayramlar ve yılın diğer şabat günleri için düzenlenmiş bir takvime göre okuma yaptığını öğreniyoruz (Luka 4:16-17). Aynı şekilde tarihsel olarak kiliseye baktığımızda ilk Hristiyanların da böyle bir okuma düzeni olduğunu görmekteyiz. Özellikle 4. yüzyıla geldiğimizde bayramlar ve yılın diğer Pazar günleri için özel seçilmiş ayetlerin kullanıldığını görmekteyiz. Özellikle batı Avrupa'da değişik kilise takvimleri geliştirilmiştir. 9. yüzyıldan önce kilisenin tapınma tecrübeleriyle oluşan standartlaşmış Kilise takviminin reform döneminde de hem Roma Katolikleri, hem Anglikanlar hem de Luther, Calvin ve diğer reformcu önderlerin öğretilerini takip eden kiliseler tarafından kullanıldığını, Reformcu önderlerin kilisenin bu tarihsel uygulamasına katıldığını görmekteyiz.

Özetle şunu söyleyebiliriz: Kilise takvimine Protestan kiliseleri duyarsız kalmamıştır. Çünkü **Kilise Takvimi Kutsal Kitap öğretisinin tamamını dengeli bir şekilde açmakta, işaret ve ilan etmektedir.** Kilise Takvimi kullanmayan bir kilise sadece pastörlerin kendi sevdikleri ya da kendilerine yakın bulduğu bölümleri [ya da hatırladıkları bölümleri] okumak durumunda kalacaktır. Bu şekilde düzenli olmayan okumalar seçildiğinde ise yama yapar gibi Kutsal Kitap'tan bazı parçalar çıkarılmış ve böylece Kutsal Kitap'ın bazı mesajlarını gözden kaçırılmış olacaktır.

I/2.a) Kilise Takvimine İhtiyaç Duymak

II. Vatikan (1963) Konsülü şu deklarasyonu yayınlamıştı: *“Tanrı’nın Sözlerinin imanı desteklemesi için Kutsal Kitap’ın hazineleri cömertçe açılmalıdır. Bu şekilde Kutsal Yazıların anlamını bölümler halinde insanlara yıllar boyunca okunmalıdır”*

Bu karardan sonraki yıllarda İncisel ve tarihsel kilise takvimi üzerinde çalışılmış ve yeniden düzenlemeler yapılmıştır. 1969 yılında Roma Katolik Kilisesi üç yıllık okumaları içeren yeni bir Kilise Takvimi düzenlemiştir. Elimizdeki bu takvim ise 1662 yılından gelen *“The Book of Common Prayer”* adlı kilise takvimine 1961 yılında son şeklini alan *“Additional Aternative Lectionary”* ve 1983 yılında ABD “Mesih’in Öğrencileri, Episkopal, Lutheran, Presbiteryen, Reformed, Roma Katolik, United Church of Christ, and United Methodist” ve Kanada’dan “Anglikan, Roma Katolik, United Church in Canada” kiliselerinin oluşturduğu *“Common Lectionary”* adlı kilise takvimlerinin yeniden düzenlenmesiyle meydana gelmiştir.

“Common Lectionary” takvimine zaman içinde artan ilgi sonucunda Avustralya, Yeni Zelanda, İngiltere ve Güney Afrika kiliselerinin ilgisi bu takvime yeni düzenlemeleri getirmiştir. *Kuzey Amerika Hristiyan Reform Kilisesi, Kanada Müjdeci Kilisesi, Bağımsız Kanada Metodist Kilisesi, Missouri Sinodu Polonya Ulusal Katolik Kilisesi, Kanada Presbiteryen Kilisesi* zaman içinde bu takvime dahil olmuştur. Ve zaman içinde pek çok kilise tarafından kabul görmüştür.

Bu haliyle Kilise takvimi değişik gelenek ve mezheplere bağlı olan kiliselerin kolayca paylaşabileceği ve Kiliseler arası ilişkileri teşvik eden bir birikimdir. Çünkü Kilise Takvimi Tanrı Halkının tamamını kucaklayan bir yapıdadır.

I/2.b) Kilise Takvimi Hakkındaki Teolojik Gerekçelerimiz

Kutsal Kitap’ın tekliği, eşsizliği ve yetkisi üzerine olan Teolojik gerekçelerimiz Kilise Takviminin kullanımına ilişkin temelimizin de kendisidir.

Tanrı bir çok kez ve çeşitli yollardan kendisini halkına göstermiş, isteğini halkına bildirmiştir:

İbraniler 1: 1 Tanrı eski zamanlarda peygamberler aracılığıyla *birçok kez ve çeşitli yollardan* atalarımıza seslendi. 2 Bu son çağda da her şeyin mirasçısı olarak belirlediği ve aracılığıyla evreni yarattığı kendi Oğluyla bize seslenmiştir.

Böylece Takvim boyunca düzenlenmiş okumalar ile Tanrı’nın kendi halkına *birçok kez ve çeşitli yollardan* tarih boyunca seslenişini kilisede yeniden pratik etmiş oluruz.

Meseller 22: 19 RAB'be güvenmen için

Bugün bunları sana, evet sana da bildiriyorum.

20 Senin için otuz söz yazdım,

Bilgi ve öğüt sözleri...

21 Öyle ki, güvenilir, doğru sözleri bilesin,

Böylece **seni gönderene güvenilir yanıt verebilesin.**

Luka 1:1-3 Sayın Teofilos, Birçok kişi aramızda olup bitenlerin tarihçesini yazmaya girişmiştir. Nitekim başlangıçtan beri bu olayların görgü tanığı ve Tanrı sözünün hizmetkârı olanlar bunları bize ilemişlerdir. Ben de tüm bu olayları ta başından özenle araştırmış biri olarak bunları sana sırasıyla yazmayı uygun gördüm. 4 Öyle ki, sana verilen bilgilerin doğruluğunu bilesin.

Müjde, gerçeğin *özenle ve sırayla* araştırılmasını kapsamaktadır. Böylece kilise takvimi gerçeğin kuşaklar boyunca korunması, duyurulması, öğrenilmesi ve öğretilmesi amacına hizmet eder.

Matta 4: 4 İsa ona şu karşılığı verdi: «Kutsal Yazılarda, `İnsan yalnız ekmekle değil, Tanrı'nın ağzından çıkan her sözle yaşar' diye yazılmıştır.»

Matta 4: 7 İsa İblis'e şu karşılığı verdi: «`Tanrın olan Rab'bi sınama' diye de yazılmıştır.»

Matta 4: 10 İsa ona şöyle karşılık verdi: «Çekil git, Şeytan! `Tanrın olan Rab'be tap, yalnız O'na kulluk et' diye yazılmıştır.»

Yeşaya 8: 19 Birileri size, "Fısıldaşp mırıldanan medyumlarla ruh çağırarlara danışın" dediğinde, "Halk kendi Tanrısı'na danışmaz mı; yaşayanlar için ölümlere mi danışılır?" deyin. 20 Tanrı'nın öğretisine ve bildirisine dönmek gerek! Böyle düşünmezlerse onlar için hiç şafak sökmeyecek.

Bu aynı zamanda Tanrı halkının, benliğe ve şeytana, dünyanın kötülüğüne karşı güçlü bir şekilde durması için de gereklidir.

Romalılar 15: 4 Önceden ne yazıldıysa, bize öğretmek için, sabırla ve Kutsal Yazıların verdiği cesaretle ümidimiz olsun diye yazıldı.

Kilise Takviminde düzenlenmiş okumalar ile gerek gerçeği öğrenmekte gerekse dünyadaki ruhsal savaşta ve hayatın her durumunda teselli bulmayı aramış oluruz. Tersinden söylemek gerekirse Tanrı halkı Kilise Takvimi Okumaları ile teşvik ve tesellinin Kutsal Yazılarda olduğu bilincinde tekrar ve tekrar Kutsal Yazılardan Tanrı'nın sesini duymayı arar.

II.Timoteyus 3: 14-15 Sen ise öğrendiğin ve güvendiğin ilkelere bağlı kal. Çünkü bunları kimlerden öğrendiğini biliyorsun. Mesih İsa'ya olan iman aracılığıyla seni bilge kılıp kurtuluşa kavuşturacak güçte olan Kutsal Yazıları da çocukluğundan beri biliyorsun. 16 Kutsal Yazıların tümü **Tanrı esinidir ve öğretmek, azarlamak, yola getirmek ve doğruluk konusunda eğitmek için yararlıdır.** 17 Bunlar sayesinde Tanrı adamı her iyi iş için donatılmış olarak yetkin olur.

Böylece düzenli okumalar ile bir bütünlük içinde öğrendiğimiz ilkeleri gözden geçirdikçe öğrenilmesi ve güvenilmesi gereken ilkeleri bir bütünlük içinde dünyaya ilan eder ve başkalarının öğrenmesine çalışmış oluruz. Böylece donanmış olarak başkalarının donatılmasına yardım etmiş oluruz.

Böylece “günaha düşüren tuzaklar” ile dolu dünyada (Luka 17:1) Tanrı'nın Sözlerini aramayı, onlara sarılmayı düzenli bir şekilde pratik etmiş olmaktadır:

Luka 16: 29 «İbrahim, `Onlarda Musa'nın ve peygamberlerin sözleri var, onları dinlesinler' demiş.

Efesliler 2: 20 Elçilerle peygamberlerden oluşan temel üzerine bina edildiniz. Köşe taşı Mesih İsa'nın kendisidir.

Böylece bizler iman ve itaat konusundaki en üst standardın Tanrı'nın nefesinden gelen Kutsal Yazıların olduğunu, bu yazılarda açıklanan Tanrı'nın yetkisini ilan etmiş yani bütün bunların Tanrı'nın Sözü olduğuna tanıklık etmiş oluruz:

II.Petrus 1:19 Böylece peygamberlerin sözleri bizim için daha da büyük kesinlik kazandı. Gün ağarıp sabah yıldızı yüreklerinizde doğuncaya dek, karanlık yerde ışık saçan çıraya benzeyen bu sözlere kulak verirsiniz, iyi edersiniz. :20 Öncelikle şunu bilin ki, Kutsal Yazılarda bulunan hiçbir peygamberlik sözü kimsenin özel yorumu değildir.

I.Yuhanna 5:9 İnsanların tanıklığını kabul ediyoruz; oysa Tanrı'nın tanıklığı daha üstündür. Çünkü bu, Tanrı'nın tanıklığıdır, kendi Oğluya ilgili olarak yaptığı tanıklıktır.

I.Selanikliler 2:13 Tanrı'ya sürekli şükretmemiz için bir neden daha var: Tanrı sözünü bizden işitip kabul ettiğiniz zaman bunu insan sözü olarak değil, gerçekte olduğu gibi Tanrı sözü olarak benimsediniz. Siz imanlılarda etkin olan da bu sözdür.

Yaşamda ve ölümdede kendimize ve Tanrı'ya dair olan bütün gerçekler sıra ile açıldıkça Kutsal Yazılara daha fazla saygı sunmaya, dikkat etmeye başlarız. Böylece Kutsal Yazıların tamamına bir düzen içinde baktıkça Kelamın gökselliği, öğretisinin yeterliliği, bütün bölümlerinin uyumluluğu ve tutarlılığı tek kurtuluş yolunu açıkladıkça Tanrı'ya olan hayranlığımız ve O'nu yücelterek O'ndan zevk almamız güçlü bir şekilde açığa çıkar. Bu da Kutsal Ruh'un içsel olarak bize tanıklık etmesini getirir.

Mezmun 119: 105 Sözün adımlarım için çıra,

Yolum için ışıktır.

130 Sözlerinin açıklanışı aydınlık saçar,

Saf insanlara akıl verir.

Elçilerin İşleri 17:11 Veriya'daki Yahudiler, Selanik'tekilerden daha açık fikirliydi. Tanrı sözünü büyük ilgiyle karşılayarak her gün Kutsal Yazıları inceliyor, öğretilenlerin doğru olup olmadığını araştırıyorlardı. 12 Böylelikle içlerinden birçokları ve çok sayıda saygın Grek kadın ve erkek iman etti.

Düzenli Okumalar ile kurtuluşa dair ve imana bilinmesi gereken konuların açık bir dille gözler önüne serildiğinde Kutsal Yazıların yalnızca bilgili insanlar için değil, eğitimsiz kişiler için de anlaşılabilir olduğu açığa çıkar.

Yeşaya 8:20 Tanrı'nın öğretisine ve bildirisine dönmek gerek! Böyle düşünmezlerse onlar için hiç şafak sökmeyecek.

Yuhanna 5:39 Kutsal Yazıları araştırıyorsunuz. Çünkü bunlarda sonsuz yaşama sahip olduğunuzu sanıyorsunuz. Bana tanıklık eden de bu yazılardır! 46 Musa'ya iman etmiş olsaydınız, bana da iman ederdiniz. Çünkü o benim hakkımda yazmıştır.

Kilisenin her durumda başvurması gereken en üst yetki Kutsal Yazılardır. Diğer yandan İsa Mesih kendisini Eski Ahit Yazıları ile ilişkilendirir. Böylece Eski Ahit ve Yeni Ahit yazılarına eşit bir açıdan yaklaşmış oluruz

Diğer Yandan Kutsal Yazıların yorumlanmasına ilişkin değişmeyen kural ise Kutsal Yazıların yine Kutsal Yazılar ile yorumlanmasıdır. Yani bir ayetin ne dediği hakkındaki yorumumuz diğer bir ayet ile çelişmez. Böylece Eski ve Yeni Ahit'in bir bütünlük içinde kullanılması, Kutsal Kitap'ın doğru bir şekilde öğretilmesi ile doğru yoruma daha kolay yoldan gideriz.

İnsanların hayata ve dünyaya dair inanış biçimleri, çoğunlukla yetiştikleri kültür ve geleneklerin etkisi ile biçimlenir. Böylece bir bütünlük ve düzen içinde Kutsal Kitap'ın ne dediğini duydukça dünyasal öğretilerin sınanması da mümkün olur. Kutsal Yazılar ile çalışan Kutsal Ruh akılları ve yürekleri Tanrısal olan ile yıkayıp değiştirir:

Matta 22:29 İsa onlara, «Siz Kutsal Yazıları ve Tanrı'nın gücünü bilmediğiniz için yanıyorsunuz» diye karşılık verdi.

Matta 22:31 Ölülerin dirilmesi konusuna gelince, Tanrı'nın size bildirdiği şu sözü okumadınız mı?

Efesliler 2:20 Elçilerle peygamberlerden oluşan temel üzerine bina edildiniz. Köşe taşı Mesih İsa'nın kendisidir.

Elçilerin İşleri 28:25 Birbirleriyle anlaşamayınca, Pavlus'un şu son sözünden sonra ayrıldılar: Yeşaya peygamber aracılığıyla atalarınıza seslenen Kutsal Ruh doğru söyledi.

Eski Ahitten beri devam eden bir uygulama olarak (Nehemya 8:3) Tanrı halkı kilisede bir araya geldiğinde Tanrı Sözü topluluğa açıkça okunur. Bu uygulamaya Yeni Ahit döneminde de aynı şekilde önem verilmiştir:

I.Timoteyus 4:13 Ben yanına gelinceye dek **topluluğa Kutsal Yazıları okumaya, öğütte bulunmaya ve ders vermeye** ada kendini.

Tanrı sözünün anlaşılır bir dilde ve uygun bir şekilde okunması bu yüzden reform döneminde ibadet ve inanç uygulamaları ile ilgili esaslar belirlenirken üzerinde dikkatle durulmuştur:

Westminster İnanç Açıklaması XXI/5. Farklı vakit ve mevsimlerde, kutsal ve dini bir tavırla yerine getirilmesi gereken dini yeminlerin, dini adakların, ciddi oruçların, ve özel durumlarda sunulan şükranların yanı sıra, **Kutsal Yazıların tanrısal bir korkuyla okunması, Söz'ün anlayış, iman ve saygıyla Tanrı'ya itaat ederek vicdanen dinlenmesi ve doğru bir şekilde vaaz edilmesi, lütuf dolu bir yürekte mezmurlar söylenmesi; ve ayrıca Mesih tarafından verilmiş sakramentlerin doğru bir şekilde verilmesi ve layık bir şekilde alınması, olağan dini tapınışın parçalarıdır.**

Neticede bir tapınmayı okunan Kutsal Yazılar şekillendirir [şekillendirmelidir]. Topluluk içinde Kutsal Kitap'ın okunması toplu halde tapınmanın merkez uygulamalarından biri olmalıdır. Çünkü Tanrı Sözü okunduğunda Tanrı doğrudan konuşmuş olur. Böylece Kelam okumaları ile insanların yüreklerini doğrudan Tanrı'nın kendi Sözü ile şekillendirmesine açmış oluruz. Böylece topluluğa bir düzen içindeki Kutsal Kitap okumalarını yüksek sesle okuyup Tanrı Sözü olarak ilan ettikçe Tanrı'nın Lütufu ilan edilmiş olur. Lütuf Müjdesi her tapınma toplantısında halka yeniden açıklanmış, hatırlatılmış olur. Böylece Tanrı Sözü dinleyen halk öncelikle kendilerini okunan bu Sözü'nün altında kimseler olarak Sözü'nün yetkisine ne kadar bağımlı olduklarını hatırlarlar.

Böylece okunan Kutsal Kitap'ın mesajına bağlı olarak Tanrı halkı doğrudan pişmanlık ve adanmışlık, şükran ve tövbe duyguları içinde yaşamsal olarak işittiklerine cevap vermeye davet edilmiş olur. Tanrı halkı dünyasal ve ruhani yaşam için Tanrı Sözü'nü bir bütünlük içinde duyma ihtiyacındadır:

II. Timoteyus 3:16 Kutsal Yazıların tümü Tanrı esinidir ve öğretmek, azarlamak, yola getirmek ve doğruluk konusunda eğitmek için yararlıdır.

Tapınma içinde ilahilerimiz, her türlü dualarımız Kutsal Yazıların üzerine bina edilir. Yani Kutsal Yazılar okunur; Tanrı halkı öğrenir, teşvik ya da uyarı olarak bereketlenir, buna göre tövbesini, övgüsünü ve dileklerini sunar. Kutsal Yazılar okunur; Tanrı halkı Tanrı'ya olan hayranlığını, Tanrı'ya olan bağımlılığını yeniden keşfeder, ilahilerle birlikte okunan Kutsal Yazıları sevinç içinde kabul edip, diğer bütün Tanrı halkıyla birlikte Tanrı'ya hizmet için yeniden bina olur. Kutsal Yazılar okunur; Tanrı halkı kendi kimliğini, ayrıcalığını ve Tanrı'nın kişiliğini öğrenir. Çünkü ruhaniyet okunan Kutsal Yazılarla ilişkilidir. Böyle Kutsal Yazılar hayata dair gerçeklerle yüzleşmek veya savaşmak için inananları bina ederken diğer taraftan da Tanrı'ya dair gerçekleri açığa çıkarır.

I/2.c) Kilise Takvimi ve İbadet

Hristiyanlık inancı dua ve tapınmayı iki temel pratik uygulama içinde ele alır. Bunlardan biri **Kişisel Tapınma** dediğimiz insanların tek başlarına yaptıkları; Tanrı'ya ve işlerini **“derin düşünme”** merkezli olarak *gizlide yapılanı gören Tanrı'ya* tövbe, yakarış, övgü ve dileklerin sunulduğu bir uygulamadır. **Kilise Tapınması** ise bireysel bir tapınmadan farklı olarak birden çok kişinin katılımı ile yapıldığından tapınmanın diğer bir yönü olan **“kutlama”** anlamı içinde yapılır. Her Pazar günü kilisede yapılan ayin bir anma günü veya bir bayramla ilişkili olmasa bile bir kutlama toplantısıdır: **Mesih İsa dirildi!**

Kilisenin tapınış hayatının merkezinde **Kilise Takvimi** olarak adlandırdığımız, yüzyıllar boyunca kilisenin tapınma tecrübeleriyle oluşmuş olan, belirli bir düzen içinde sıralanmış Kutsal Kitap okumaları vardır. Böylece Kilise Takviminin Mesih İsa'nın hayatı ve öğretilerini, karşılaştığı olayları belirli bir düzen içinde tarih boyunca tekrar

ve tekrar hatırlatıp kilise tarafından kutlanmasına ve böylece uluslara ilanına yardımcı olur. Bugün Kilisenin böyle bir takvimsel düzenleme ile tecrübe ettiği şey şudur: **geçmişte Tanrı halkının Tanrı'dan Peygamberler ve Elçiler aracılığı ile işitip esenlik ve güvence alarak, sevinerek ya da tövbe ederek bereketlendiği gibi ibadet içinde ve buna bağlı olarak Hristiyan kişinin gündelik yaşamında Tanrı'nın nefesini yanında hissederek hayatın her alanında iman adımlarıyla yürümesidir.** Kilisenin bu tarihi uygulamasına katıldığımızda topluluğun her bir ferdinin aynı motivasyonu kazanmasına yardımcı olmuş oluruz. Diğer yandan kilise takvimi ile kurtuluş tarihi içindeki olayların tamamı göz önüne çıkar ve Mesih'le birlikte yürüdüğümüz bu dünyasal hac yolculuğunun bazı esasları gözümüzde daha da keskinleşir.

Diğer yandan Tanrı ile olan karşılıklı diyalogumuzda Kutsal Yazıların öğrettiği tarzı, konu ve içerik çeşitliliğinin farkında olarak dua edebiliriz:

İbrahim -Yaratılış 18:23-33 (*aracılık*)

Musa -Çıkış 15:1-18 (*övgü*)

Çıkış 32:11-14; 33:12-16 (*aracılık*)

Sayılar 11:10-15 (*şikayet*)

Sayılar 14:11-19 (*dilek-aracılık*)

Hanna -II.Samuel 2:1-10 (*övgü*)

Davut -II.Samuel 7:18-29 (*şükran*)

I.Tarihler 29:11-19 (*övgü*)

Mezmur 19:7-11 (*aydınlanma*)

Memzur 51 (*tövbe*)

Süleyman -I.Tarihler 3:6-9 (*dilek-bilgelik*)

I.Tarihler 8:22-53; 8:54-61 (*övgü*)

II.Tarihler 6:14-42 (*dilek-rica*)

Hizkiya -II.Krallar 19:14-19 (*aracılık*)

Ezra -Ezra 9:5-15 (*itiraf*)

Nehemya -Nehemya 9:5-37 (*övgü-dilek*)

Yeremya -Yeremya 32:16-25 (*övgü-sorgu*)

Daniel -Daniel 9:9-19 (*itiraf-dilek*)

Habakuk -Habakuk 1:12-17 (*sorgu*)

Korahoğulları -Mezmur 44 (*övgü-ağıt*)

Meryem -Luka 1:46-55 (*övgü*)

Zekeriya -Luka 1:68-79 (*övgü*)

Şimon -Luka 2:29-32 (*övgü*)

Pavlus -Efesliler 1:15-23, Filipililer 1:9-11, Koloseliler 1:9-12 (*övgü-dilek*)

ilk kilise -Elçilerin İşleri 4:24-30 (*övgü-dilek*)

galip kilise -Vahiy 4:8-5:14 (*övgü*)

Kilise takviminde üç büyük olay vardır: Kutlu Doğuş Bayramı (Noel Yortusu), Diriliş Bayramı (Paskalya Yortusu) ve Pentikost Bayramı. Bu üç olay bir hazırlık süresinin sonunda açığa çıkar. Bu durumda Kilise Takvimi i basitçe şöyle bir sıralama izler: Hazırlık Dönemi (Advent), Kutlu Doğuş (Noel Yortusu), Epifani (Açıklanış), Alçalış (Lent), Diriliş (Paskalya) Bayramı ve Pentikost Bayramı.

Kilise Takvimi Tanrı'nın her şeye kadir işlerini, halkına olan seslenişini bizlere verdiği gibi Tanrı halkının Tanrı'nın yaptığı şeyler için olan karşılık verişini de içerir. **Bu anlamda Kilise Takviminin Tanrı'nın konuşması ve Tanrı halkının cevap vermesi gibi bir diyalog içerdiğini söyleyebiliriz.** Kilise Takvimi A, B ve C Yılı olarak üç yıllık bir Kutsal Kitap okuma düzenini Pazar günleri için sunar (Pazar günlerinden başka anma günleri de dahil olmak üzere). Böylece Kilise Takvimi vaaz eden kimselere bir konu seçeneği verdiği gibi cemaate ve dünyaya da **Tanrı'nın bütün sözlerini** duyma imkanı verir.

Bazı günlerin başına konan Arife İbadeti günlük ibadete açık kiliselerin cemaati sonraki güne hazırlamaları için bir kolaylıktır. Diğer yandan sadece Pazar sabahı açılan kiliselerin de gündüz veya akşam dualarını az da olsa cemaat halinde birlikte pratik etmesine imkan verir. Diğer yandan arife duaları farklı kiliselerin yıl içinde değişik zamanlarda bir araya gelmesine imkan verir.

I/2.d) Takvimin Kullanımı

A-B-C Yılları altında, günün okumalarını gösteren çizelgenin üstündeki bölümler İSTEĞE BAĞLIDIR. Parantez içinde gösterilen "+ (A-B-C)" ile birlikte verilen ayet referansları ibadetten önceki açılış duası, selamlama, bereketleme, ibadete çağrı (teşvik) için kullanılabilir ya da bu ayetleri Tanrı'yı İlan Etme ve Davet Etme dualarımızda kullanabiliriz.

Bir ana ibadette okumalar dört bölümden oluşur:

- Eski Ahit
- Mezmurlar
- Mektuplar (Elçilerin İşleri kitabından başlayıp Vahiy kitabına kadar olan bölümler)
- İncil (Matta, Markos, Luka, Yuhanna)

"I." işaretinin altındaki okumalar [Rab'bin Sofrası'nın yapıldığı] Ana İbadet içindir.

"II." işaretinin altındaki okumalar Akşam İbadeti içindir; ancak istenirse ana ibadette ya da günün diğer ibadetlerinin birinde ilave veya alternatif okumalar için kullanılabilir.

"III." işaretinin altındaki okumalar Sabah veya Gündüz İbadeti içindir; ancak istenirse günün diğer ibadetlerinin birinde ilave veya alternatif okumalar için kullanılabilir.

Akşam ve Gündüz İbadetlerinde Rab'bin Sofrası isteğe bağlıdır. Bir ayinde Rab'bin Sofrası yapılıyorsa İncil'den bir bölüm mutlaka okunur.

Gün içinde kullanılmayacak olan okumalar Cemaate sabah ve akşam duası şeklinde evde takip etmeleri için verilebilir. Ya da bunlar kilisenin hafta içinde açık olduğu diğer günler için kullanılabilir.

“(A-B-C) Rab’bin Sofrasından Önce” ve “(A-B-C) Rab’bin Sofrasından Sonra” başlığı altındaki ayetler Rab’bin Sofrasında okunabilir, bununla ilgili olarak dualarda kullanılabilir, cemaatin Rab’bin Sofrasına hazırlanmasına yardımcı olsun diye ibadet programlarına yazılabilir, önceden cemaate bu ayetleri vererek Rab’bin Sofrasına diğer iman kardeşleriyle birlikte aynı ayetler üzerinde düşünüp, öğrenerek cemaatin beraber hazırlanmalarına yardımcı olunabilir.

II. Bölümdeki kısımlar İbadet içindeki unsurların yerlerini, gerekçelerini, Kelami temellerini bilmek ve Kilise Önderlerinin sorumlulukları içinde olan değişik olaylarda yardımcı olabilmek için hazırlanmıştır.

**Tanrı'nın Sözü olan Kutsal Kitap (Kutsal Yazılar)
yüreğin düşüncelerini ve amaçlarını yargılayacak kadar güçlüdür,
diri ve iki ağızlı kılıçtan keskindir (İbraniler 4:12),
karanlıkta yerde ışık saçan çıra gibi yürekleri aydınlatan bir mesajdır (II.Petrus
1:19), Tanrı'nın insanlara İsa Mesih hakkındaki
yazılı bir tanıklığıdır (I.Yuhanna 5:9, I.Selanikliler 2:13).
Bu yüzden de kilise Müjde'yi, Tanrı'nın Sözü olarak ilan eder ve öyle okur.
Kilise Takvimi ve Liturjik ibadet düzeni de bu gerçeği güçlü bir şekilde ön plana
çıkartır
ve Tanrı Sözü içindeki gerçekleri her defasında yeni bir mesaj olarak
keşfetmemize yardım eder.**